

Yttrande

Datum
2019-05-08
Ert datum
2019-03-27

Vårt dnr
035/2019-4.1.1.
Ert dnr
4.6.18-04925/2019

Sidnr
1(3)

Jordbruksverket
Enheten för CITES, foder och djurprodukter
Att: Kersti Andersson
551 82 Jönköping

Ansökan om marknadsgodkännande av den genetiskt modifierade sojabönan GMB151 (EFSA: EFSA- GMO-NL-2018-153)

Yttrande

Baserat på det underlag nämnden tagit del av bedömer vi att livsmedel och foder från sojabönan GMB151 inte innebär någon ökad risk för hälsa eller miljö jämfört med konventionell sojaböna. Märkningslagstiftningen ger den som av andra skäl vill undvika den genetiskt modifierade sojabönan möjlighet att göra det.

Bakgrund

Företaget BASF Agricultural Solutions har ansökt om marknadsgodkännande av den genetiskt modifierade sojabönan GMB151. Ansökan omfattar import och bearbetning och användning som livsmedel och foder.

Sojabönan har modifierats med en så kallad cry-gen som ger resistens mot sojaböncystnematoden. Nematoden är en allvarlig skadegörare på sojaböna. Den angriper sojabönans rötter, vilket leder till att flödet av vatten och näringsämnen till plantan försvåras och plantan försvagas.

Sojabönan bär också på en gen som ger tolerans mot herbicider baserade på isofluxatol och mesotrion.

Överväganden

Sojaböna är en av de viktigaste fodergrödorna inom EU. Anledningen till att sojaböna används i så stor utsträckning är bland annat att den innehåller mycket protein av hög kvalitet och är lämplig för flera djurslag.

Av EU:s totala import av sojaböna under perioden juli till december 2018 var andelen som importerades från USA 74,5 procent och från Brasilien 19 procent. Under 2017 var 94 procent av de sojabönor som odlades i USA genetiskt modifierade, i Brasilien var motsvarande siffra 97 procent.

Ansökan omfattar inte odling, men en möjlig spridningsväg skulle kunna vara via spill av bönor vid till exempel transport. Den domesticerade bönan är dock beroende av människan och överlever normalt inte vintern i Europa. Sojaböna saknar vilda släktingar i Europa och de tillförda generna torde inte öka sojabönans förmåga att etablera sig som en vild population.

Sojaböna är till största delen självpollinerande och sojabönsodlingarna inom EU få. Det är därför inte troligt att spill ger upphov till plantor som sprider sitt pollen till odlingar med konventionell sojaböna och resulterar i en inblandning över 0,9 procent.

I lagstiftningen ställs dessutom krav på övervakning av oförutsedda händelser, inklusive övervakning av spillplanter i samband med import.

De verksamma ämnen som sojabönan är tolerant mot är godkända inom EU.

Etisk bedömning

Nämnden bedömer att användning av sojabönan GMB151 som livsmedel och foder inte innebär någon ökad risk för människors eller djurs hälsa jämfört med konventionell sojaböna. Ur miljöhänseende anser nämnden att oavsiktligt spill inte utgör någon risk för miljön.

Den EU-gemensamma märknings- och spårbarhetslagstiftningen ger varje individ en valmöjlighet. Den som så önskar kan välja att inte köpa produkter som består av, innehåller eller är framställda från den aktuella sojabönan, medan den som så önskar kan göra det.

Beslut i detta ärende har efter föredragning av kanslichefen Marie Nyman fattats av ledamöterna Stefan Johansson, Malin Larsson, Johan Hultberg, Josef Fransson, Ilona Szatmári Waldau (reservation, se bilaga), Magnus Oscarsson, Stellan Welin, Ulrika Egertsdotter, Stefan Jansson, Martin Weih och Lars Åhrlund-Richter samt tjänstgörande ersättarna Tina Acketoft, Emma Nohrén (reservation, se bilaga), Britt Berglund och Per Sandin. Vid ärendets slutliga handläggning utan att delta i avgörandet deltog även ersättarna Staffan Eklöf, Christina Dixelius och Laura Parducci samt tjänstemännen Mia Olsson och Birgit Postol.

Stefan Johansson

Marie Nyman

Reservation

Vi reserverar oss mot nämndens beslut att tillstyrka Företaget BASF Agricultural Solutions har ansökt om marknadsgodkännande av den genetiskt modifierade sojabönan GMB151. Ansökan omfattar import och bearbetning och användning som livsmedel och foder.

Majsen har modifierats för att motstå angrepp från vissa skadedjur, nematoder, och är också tolerant mot herbicider baserade på isofluxatol och mesotrion som är mycket giftigt, framförallt för vattenlevande organismer. Vi vill se en minskad användning av kemiska bekämpningsmedel och ger det helt fel signaler att tillåta import och användning av majs som i princip är designad för fortsatt användning av dessa bekämpningsmedel.

Emma Nohrén, Miljöpartiet
Ilona Szatmári Waldau, Vänsterpartiet

